

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий Інститут мистецтв

Кафедра образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ КОЛЬОРОЗНАВСТВА

Освітня програма **«Декоративно-прикладне мистецтво»**

Спеціальність **023 «Образотворче мистецтво,
декоративне мистецтво, реставрація»**

Галузь знань **02 Культура і мистецтво**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від 01 вересня 2019 р.

м. Івано-Франківськ - 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Основи кольорознавства
Викладач (-і)	Дяків Марія Володимирівна доц., канд. мистецтв. кафедри образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та реставрації
Контактний телефон викладача	Дяків Марія Володимирівна (0342)2523135
Е-mail викладача	Дяків Марія Володимирівна mariia.dyakiv@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний / Заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	<p>Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри</p> <p>https://odpmr.pnu.edu.ua/%d0%b3%d1%80%d0%b0%d1%84%d1%96%d0%ba-%d0%bf%d1%80%d0%be%d0%b2%d0%b5%d0%b4%d0%b5%d0%bd%d0%bd%d1%8f-%d1%81%d0%b0%d0%bc%d0%be%d1%81%d1%82%d1%96%d0%b9%d0%bd%d0%be%d1%97-%d1%80%d0%be%d0%b1%d0%be%d1%82/</p> <p>Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується погодження планів та змісту курсових робіт, індивідуальних науково-дослідних завдань.</p>
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є наука про колір, знання якої використовуються у різних видах мистецтва. Саме тому знання, отримані при вивченні спецкурсу, знайдуть практичне застосування при опануванні профілюючих дисциплін, передбачених навчальним планом художньо-графічних факультетів, таких як малярство, композиція, графіка, декоративно-прикладне мистецтво. Система взаємозалежних та взаємодоповнюючих дисциплін спрямована на поглиблене їх вивчення, що сприяє формуванню творчої особистості. Окреме місце відведено законам кольороутворення, які є складовими живописного процесу. Колір є визначальним для живописного твору, завдяки якому створюються художньо-образні характеристики. Якщо простежити усі етапи існування кольору у мистецтві з його початків то виявляється, що з розвитком суспільства змінювалось розуміння кольору. З розвитком історії суспільства виявляється одна з головних здібностей людини – це художнє розуміння кольору та його втілення у різних видах мистецтва. Отож, всебічне розуміння художніх якостей та властивостей кольору є невід’ємною складовою процесу навчання студентів мистецьких спеціальностей.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких <u>змістових модулів</u>:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія розвитку кольорової системи. 2. Якості та властивості кольору. <p>Матеріал навчального курсу містить системний аналіз якостей та властивостей кольору у площинних зображеннях. Актуальним є методично-розроблений теоретично-практичний підхід, що опирається на закони і закономірності кольорознавства. У результаті вивчення дисципліни студенти повинні займатись розробкою конкретно-теоретичних і науково-виробничих задач прикладного характеру, що визначається специфікою відповідного напрямку вищої освіти.</p> <p>Об’єктивні властивості кольору притаманні середовищу, в якому живе людина і їй самій та створюють певний ряд відчуттів, які є ідентифікаторами предметів за формою, структурою поверхні та їхніми просторовими якостями. Для студентів творчих професій є важливим розуміння якостей та властивостей кольору, адже вони впливають на їхні вміння передачі кольорових зображень.</p> <p><u>Основними джерелами</u> основ кольорознавства є праці вчених, чії матеріалі сприяють розкриттю питань про походження та розвиток кольорових систем, а також містять важливу</p>	

інформацію про взаємозв'язок світла і кольору, що впливає на якості і властивості кольорів. В запропонованому навчальному курсі “Кольорознавство” Дяків М. В. викладаються основні положення розвитку кольорової системи в творчості митців минулих епох. Автором пропонується невеликий екскурс в історію розвитку кольору. Грунтовною працею, що вже не один рік використовується при укладанні курсу є “Наука про колір” Зайцева О., де розглянуто важливий аспект існування кольору – це вплив світла, під впливом якого формуються якості та властивості кольору.

Вивчення навчальної дисципліни сприяє в опануванні студентами вмінь та навичок подачі кольорової композиції натурального зображення, подекуди складних колористичних систем візуальних композицій. У Законі України “Про вищу освіту” передбачено, що наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність у вищих навчальних закладах є невід'ємною складовою освітньої діяльності і провадиться з метою інтеграції наукової, освітньої і виробничої діяльності в системі вищої освіти. Тому, окреслене коло питань є важливим для засвоєння та набуття практичних навичок студентами, що навчаються за спеціальністю “Образотворче мистецтво”.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Основна мета запропонованого спецкурсу полягає у вивченні теоретичних основ науки про колір, місця і ролі кольору в українському та світовому образотворчому мистецтві й застосуванні набутих знань у практичній роботі. Теоретична частина охоплює питання з історії розвитку кольорознавства, предмету кольорознавства, а також основи кольорознавства (Світло і колір. Функції світла. Ахроматичні й хроматичні кольори. Колірний тон. Світлість. Насиченість. Спектральні та похідні кольори. Систематика кольорів. Сприймання кольору. Явище контрасту тощо.). Практичні заняття допоможуть майбутнім педагогам у формуванні естетичних смаків і уподобань дітей, а також у розвитку глибшого розуміння природи кольору, його естетичної цінності, розуміння українського національного мистецтва, що є складовою частиною світового мистецтва. Важливість кольору та його позиції у мистецтві є очевидними і для його вивчення художниками, науковцями укладені методи та принципи, розроблені теоретичні засади гармонійних кольорових поєднань, а також правила змішування кольорових відтінків.

Основними цілями вивчення теоретичного матеріалу є наукове засвоєння, вивчення кольору з огляду на знання історії та застосування художніх характеристик кольору. Обрана методологія дисципліни полягає у вивченні та апробації кольору в творах мистецтва всіх стилів та напрямів. У теоретичній частині викладено: етапи розвитку кольору в історичному розрізі; аналіз колірних систем визначних творів мистецтва; швидку динаміку кольороутворення ХХ ст.; властивості, якості природних та штучних кольорів; характеристики кольору в системі впорядкування кольорових композицій; формотворчий аспект кольору.

Теоретично-науковий матеріал спрямований на засвоєння та необхідне використання законів кольорознавства у навчально-творчій діяльності студентів при виконанні практичних завдань, в яких: виведено колір, як зображально-виражальний засіб, що підпорядкований законам (фізичним, біологічним, оптичним, психологічним, естетичним); кольору властива зображальна умовність та інформативна функція; колір – художній метод; колір – основа мистецтва живопису; колір – засіб формотворення. Завдяки запропонованим лекціям студенти у повному обсязі ознайомлюються з теорією кольору, де виведено основні етапи розвитку та найбільш важливі аспекти сприйняття кольору художниками, науковцями різних епох.

4. Результати навчання (компетентності)

Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні:

знати :

- теоретичні відомості по предмету кольорознавства, що включає: предмет, історію розвитку та основи кольорознавства;
- досягнення та наукові розробки у сфері кольорознавства, як українських так і зарубіжних митців;
- на чому базується кольорознавство, на основі яких наук (оптики, математики, фізіології, психології. Філософія, естетика, теорія історії мистецтв, етнографія, археологія приєднуються до фундаментальних щодо теорії кольору наук, коли розглядаємо колір як явище культури і художній засіб образотворчого мистецтва;
- предмет кольорознавства;
- поняття: хроматичні і ахроматичні кольори, світлість, насиченість, колірний тон, систематика кольорів, колірна гармонія, контраст, асоціативна відповідність кольору і

форми.			
вміти :			
<ul style="list-style-type: none"> • на практиці застосовувати теоретичні відомості. Досягнути майстерності при виконанні поставлених завдань; • теоретично обґрунтовувати основи кольорознавства; • систематизувати й класифікувати естетичні оцінки кольору, психологічний вплив, символіку, асоціації, гармонії кольору, а також висвітлювати особливості кольорових поєднань в образотворчому мистецтві різних регіонів України; • виконувати поставлені викладачем завдання з основ кольорознавства; • на практиці застосовувати теоретичні закони кольорознавства; • розвивати естетичний смак при опрацюванні поставлених завдань. 			
5. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття	Загальна кількість годин (денне/заочне)		
лекції	10/4		
семінарські заняття / практичні / лабораторні	20/6		
самостійна робота	60/80		
Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація	1	нормативний
Тематика курсу			
Тема		кількість год.	
		лекції	заняття
		сам. роб.	
Модуль I. Історія розвитку кольорової системи.			
Тема № 1. Еволюція кольору та системи кольору великих епох.		2	
Тема № 2. Теорії кольору. Кольоровий спектр, як універсальна схема подачі кольорів за якостями та властивостями.		2	
Модуль II. Якості та властивості кольору.			
Тема № 3. Поділ кольору за якостями та властивостями, що визначають основні художні характеристики об'єму.		2	6
Тема № 4. Поверхнево-просторові якості кольору у системі відтінкового співвідношення під дією теплохолодності, контрасту, нюансу.		2	6
Тема № 5. Кольорова гармонія. Колориту в живописі та його основні ознаки у системі кольорових зображень.		2	8
ЗАГ.:		10	20
		60	
6. Система оцінювання курсу			
Загальна система оцінювання курсу	Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах Навчально-наукового Інституту мистецтв.		
Вимоги до письмової роботи	<p>Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма студентами однієї письмової екзаменаційної роботи. Робота виконується на останньому семінарському занятті та охоплює теми № 1-5.</p> <p>На екзаменаційну роботу виноситься 2 описових завдання, кожне з яких оцінюється по 15 балів та одне практичне завдання, яке оцінюється максимально в 20 балів. Максимальний бал за екзаменаційну роботу становить 60. До балів за екзаменаційну роботу додаються бали за семестрові роботи, які в сукупності повинні складати від 90 до 95 балів.</p>		
Семінарські	Система оцінювання семінарських занять визначена положенням про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у		

заняття	Навчально-науковому Інституті мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються положенням про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у Навчально-науковому Інституті мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
7. Політика курсу	
<p><u>Письмові роботи:</u> Планується виконання студентами обов'язкових та додаткових декількох видів письмових робіт: обов'язкової письмової контрольної роботи, письмових тестових завдань за темами, винесеними на самостійне опрацювання (перелік міститься в Методичних вказівках і завданнях для підготовки до семінарських (практичних) занять), письмових експрес-опитувань на семінарських заняттях тощо, а також додаткових письмових індивідуальних завдань, курсових робіт (за вибором студента) – <i>Методичні вказівки розміщені на сайті кафедри https://odpmr.pnu.edu.ua/денна-форма-навчання/; https://odpmr.pnu.edu.ua/індивідуальні-завдання/.</i></p> <p><u>Академічна доброчесність:</u> Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника” https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/.</p> <p><u>Відвідування занять</u> Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу. Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття. За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (п. 5.1.2 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у Навчально-науковому Інституті мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника https://art.pnu.edu.ua/організація-навчального-процесу/).</p>	
8. Рекомендована література	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Аксенов Ю. Цвет и линия. Практическое руководство по рисунку и живописи / Ю. Аксенов, М. Левидова. Москва: Советский художник, 1986. 326 с., ил. 2. Дяків М. Кольорознавство: навчально—методичні рекомендації для спеціальності “образотворче мистецтво” / Дяків М. В., Дяків О. В. Івано-Франківськ: Плай, 2008. Частина I. 87 с. 3. Дяків М. В., Основи кольорознавства. Завдання для самостійної роботи: Навчально-методичні рекомендації для студентів художніх факультетів курсу “Основи кольорознавства” / М. В. Дяків. Івано-Франківськ, 2012. 30 с. 4. Зайцев А. С. Наука о цвете и живописи / А. С. Зайцев. М.: Искусство, 1986. 158 с., ил, [31] л. ил. 5. Ормистон Розалин Цвет. Большая книга / Ормистон Розалин, Робинсон Майкл. М.: АРТ-Родник, 2007. – 416 с. 6. Печенюк Т. Кольорознавство / Т. Печенюк. К.: Грані-Т, 2009. 191 с. https://odpmr.pnu.edu.ua/денна-форма-навчання/ 	

Викладач _____ доц. Дяків М.В.